

อาหารสมอง เงินเพื่อราคาอาหารและน้ำมัน

วีรกร ตรีเศศ

ในช่วงเวลาอันใกล้ต่อไป คนมีรายได้น้อยจะทนทุกข์ทรมานมากขึ้นทั้งนี้เพราะมีทางใหม่ที่ชัดเจนว่าราคาสินค้าจะขยับตัวเพิ่ม ยิ่งเหล่าเผด็จการในตะวันออกกลางกำลังจะกลายเป็นตัวโคมินอว์ร่งหล่นกันไปทีละคน ความหวาดหวั่นว่าราคาน้ำมันจะพุ่งก็มีมากขึ้น

จะว่าไปแล้วเป็นคนจนมันก็ไม่ดีทั้งนั้นแหละ ไม่เพียงแต่รายได้ส่วนใหญ่จะหมดไปกับอาหารและสิ่งบริโภคอุปโภคแล้ว ยังมีแบบแผนการดำรงชีวิตที่ทำให้มีโอกาสตายสูงขึ้นอีกด้วย

ไม่ว่ามองไปทางไหนในเอเชีย ราคาอาหารก็สูงขึ้นทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นอินเดีย อินโดนีเซีย จีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ หรือแม้แต่บ้านเรา การที่ราคาอาหารสูงขึ้นทำให้อัตราเงินเฟ้อหรือราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้น เนื่องจากค่าแรงมักขยับตัวตามราคาอาหาร ราคาน้ำมันก็ผันแปรตามความไม่แน่นอนของความต้องการของตลาดโลกและสถานการณ์การเมืองของแหล่งผลิตน้ำมัน

ผู้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของแต่ละประเทศต้องเผชิญกับสถานการณ์อยู่ระหว่างเขาควาย กล่าวคือต้องจำกัดอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้นเพื่อปราบเชื้อไฟของเงินเฟ้อซึ่งได้แก่สินเชื่อจากการกู้ยืม การใช้จ่ายของประชาชนเมื่อเห็นผลตอบแทนจากการออมต่ำ ฯลฯ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นเร็วเกินไปก็จะทำให้อัตราเจริญเติบโตของเศรษฐกิจซ็อกไป การจ้างงานก็จะสูงขึ้น แต่ถ้าปรับอัตราดอกเบี้ยเข้าไปก็จะควบคุมสถานการณ์เงินเฟ้อไว้ไม่อยู่

ธนาคารโลกได้ประกาศเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่าราคาอาหารโลกได้สูงขึ้นถึงระดับที่เป็น "อันตราย" เพราะสูงขึ้นโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 29 เมื่อเทียบกับปีก่อน ราคาที่สูงขึ้นของข้าวสาลี ข้าวโพด และน้ำมัน ผลักดันให้ประชากร 44 ล้านคน เข้าไปอยู่ในข่ายยากจนสุด ๆ ตั้งแต่เดือนมิถุนายนของปี 2010 เป็นต้นมา

พวกเราคงยังจำสถานการณ์ราคาอาหารสูงขึ้นเพราะความขาดแคลนอาหารในปี 2008 กันได้ ครั้งนั้นถือได้ว่าหนักมากเพราะในบางประเทศเกิดความขาดแคลนอาหารกัน แต่ครั้งนี้ยังดีเพราะฤดูเก็บเกี่ยวที่ผ่านไประยะเวลาของพืชผลออกมาพอควรจนทำให้ไม่เหมือนปี 2008 อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้เชี่ยวชาญบางส่วนเชื่อว่าสถานการณ์เลวร้ายกว่านี้มีโอกาสเกิดขึ้นได้

ทวีปเอเชียเป็นทวีปที่มีประชากรมากจนอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นสถานการณ์จึงอ่อนไหวต่อเงินเฟ้อด้านอาหารมากกว่าที่อื่น ซึ่งถึงแม้บริเวณเหล่านั้น เช่น อาฟริกา มีสัดส่วนคนยากจนสูง แต่ก็ยังมีขนาดประชากรต่ำกว่า

ทุกครั้งที่อาหารมีราคาสูงขึ้นคนยากจนจะเป็นคนกลุ่มแรกที่ถูกลงโทษ เพราะเมื่อเงินจำนวนเท่าเดิมซื้ออาหารได้น้อยลง (รายได้ที่แท้จริงลดลง) คุณภาพชีวิตก็ย่ำแย่ลง และอีกประการหนึ่งเมื่อคนจนไม่มีเงินออมหรือน้อยมากก็ขาดความคล่องตัวในการจัดการซื้ออาหารที่จำเป็นไว้ก่อนที่ราคาจะสูงขึ้น การมีทางเลือกที่น้อยจึงยิ่งทรมานคนจนมากยิ่งขึ้น

ผู้คนถกเถียงกันมากว่าอะไรเป็นสาเหตุสำคัญของราคาอาหารที่พุ่งสูงขึ้นจนอยู่ในระดับที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ คำอธิบายแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่คำตอบร่วมกันประการหนึ่งก็คือสภาวะอากาศที่ผันแปรไปสุดโต่งอย่างบ่อยขึ้นจนทำลายพืชผลไปมากมาย สัตว์หลายไหลเข้าตลาดน้อยลงจนมีผลทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

น้ำท่วมหนักในออสเตรเลีย ปากีสถาน และอินเดีย มีผลทำให้พืชผลเสียหาย เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับสภาวะฝนแล้งในอาเจนตินา ยุโรปตะวันออก และจีน (เลวร้ายสุดในรอบ 6 ทศวรรษจนบีบให้ข้าวสาลีซึ่งจีนเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของโลกมีราคาสูงขึ้นกว่าร้อยละ 30 นับตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน 2010 เป็นต้นมา)

นอกจากนี้การที่จำนวนคนเอเชียชั้นกลางขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการอาหารมากขึ้นกว่าเดิม เพราะคนพวกนี้มีการบริโภคอาหารหลากหลายชนิดขึ้น ซึ่งหมายถึงความต้องการพืชผลที่เพิ่มขึ้นในหลายประเภท

ราคาพลังงานก็มีส่วนทำให้อาหารมีราคาแพงขึ้นอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ (ค่าเดินทาง ค่าปุ๋ย ค่าไถหุ้ยต่าง ๆ สูงขึ้น) และราคาพลังงานที่สูงขึ้นนี้จูงใจให้เกษตรกรปลูกพืชเพื่อเอาไปผลิตพลังงาน (Biofuels) ซึ่งมีผลทำให้เหลือพืชผลสำหรับใช้เป็นอาหารน้อยลง

ปัจจัยหลักของพลังงานก็คือน้ำมันดิบ (ซึ่งแปรเปลี่ยนมาเป็นน้ำมันเตา ก๊าซ ดีเซล เบนซิน ฯลฯ ด้วยการกลั่น) ซึ่งนับวันจะมีการบริโภคสูงขึ้นเป็นลำดับเนื่องจากยังคงเป็น พลังงานที่มีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับพลังงานที่มาจากต้นกำเนิดอื่น ๆ เช่น แสงอาทิตย์ ลม ฯลฯ

ในปี 2001 ทั้งโลกใช้น้ำมันดิบวันละ 76 ล้านบาร์เรล (1 บาร์เรลเท่ากับประมาณ 158.987 ลิตร) ในปี 2011 ใช้น้ำมันดิบ 89 ล้านบาร์เรล และก่อนถึงปี 2015 คาดว่าจะมีการใช้ถึง 93.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน

ในตัวเลขดังกล่าวซาอุดีอาระเบียมีส่วนการผลิตสูงสุดคือวันละ 10.2 ล้านบาร์เรล ต่อวัน (ร้อยละ 11.7 ของโลก) อิหร่านวันละ 4.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน (ร้อยละ 5.3 ของโลก) อิรัก 2.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน (ร้อยละ 3.1 ของโลก)

หากโตมิโนลามไปถึงสองประเทศคืออิหร่านและซาอุดีอาระเบียจึงเป็นสิ่งน่ากลัวใน ระยะเวลาสั้นสำหรับชาวโลก สำหรับอียิปต์นั้นไม่มากนักเพราะวันหนึ่งผลิตได้เพียง 662,000 บาร์เรล (ร้อยละ 0.8) ซึ่งเกือบทั้งหมดใช้สำหรับการบริโภคในประเทศ

น้ำมันที่ผ่านคลองสุเอซ (อยู่ในอียิปต์เป็นคลองเชื่อมระหว่างทะเล Red Sea กับทะเล เมดิเตอร์เรเนียน) นั้นปัจจุบันมีเพียงวันละ 1 ล้านบาร์เรล ส่วนอีก 1.1 ล้านบาร์เรลต่อวันข้ามอียิปต์ โดยผ่านทางที่มีชื่อว่า Suez-Mediterranean ซึ่งเชื่อมต่อ Gulf of Suez ไปยังทะเล Mediterranean

ถึงแม้การขึ้นลงของราคาอาหารส่วนใหญ่เป็นไปตามกลไกตลาด แต่เราก็ไม่ควร ยอมจำนนมันโดยดุชฎีภาพ การแทรกแซงโดยรัฐในรูปแบบของการให้เงินอุดหนุนในการผลิต การช่วยเหลือต้นทุนในการผลิต ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผลผลิตไหลเข้า ตลาดมากขึ้นเป็นสิ่งจำเป็น

เราไม่ยอมปล่อยให้คนจนล่องลอยตามยถากรรมฉันใด เราก็ไม่ควรปล่อยให้ราคา อาหารของประชาชนทั่วไปลอยตัวขึ้นไปอย่างไร้จุดหมายฉันนั้น

เครื่องเคียงอาหารสมอง : มนุษย์สับสนกับสัญลักษณ์ที่มีความหมายไม่ตรงกันหลายประการ ขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

(1) เครื่องหมาย comma (,) ทั้งโลกใช้เครื่องหมายนี้หน้าตัวเลข 3 ตัว (หลักพัน) สุดท้ายและทุก ๆ 3 ตัวตามที่มา เพื่อช่วยให้นับได้ง่ายขึ้น เช่น 3,000 คือ สามพัน 30,000 คือ สามหมื่น ฯ

อย่างไรก็ดีในยุโรปบางประเทศใช้เครื่องหมาย comma นี้แทนจุด (.) เช่น 3,00 ยูโร หมายถึง 3.00 ยูโร/ หากมีใครเขียนว่า 3,050 ยูโร ก็มีความหมายว่าสามจุดศูนย์ห้ายูโร (หากเขียนแถมศูนย์อีกตัวตอนท้ายทศนิยม) ซึ่งในประเทศอื่นจะหมายถึงสามพันห้าสิบบยูโร

(2) ในประเทศทั่วโลกเครื่องหมายหารในคณิตศาสตร์ คือ ÷ อย่างไรก็ตามในอเมริกาใต้และยุโรปบางประเทศนั้นเครื่องหมายหารคือ : ซึ่งโดยทั่วไปหมายถึงสัดส่วน เช่น 2 : 1 คือสองต่อหนึ่ง ความสับสนเกิดขึ้นเมื่อเห็น 10 : 5 คนทั่วไปจะเข้าใจว่าเป็นสัดส่วน 10 ต่อ 5 มิใช่คำสั่งให้เอา 10 ด้งและหารด้วย 5

(3) # ในสหรัฐอเมริกาหมายถึงความถึง number หรือหมายเลข เช่น apartment # 3 (หมายเลข 3) ซึ่งต่างจาก * ซึ่งคนไทยเรียกว่าดอกจันทร์ ต้องระวังความสับสนนี้ให้ดี (คล้ายกับความแตกต่างระหว่างประเทศ Austria และ Australia/ Taiwan และ Thailand/ Iceland และ Ireland

น้ำจิ้มอาหารสมอง : A man's friendships are one of the best measures of his worth.

(Charles Darwin นักธรรมชาติวิทยาผู้ยิ่งใหญ่ของโลก ค.ศ. 1809-1882)

ความเป็นมิตรเป็นสิ่งบ่งบอกที่ดีที่สุดตัวหนึ่งของความมีคุณค่าของมนุษย์คนหนึ่ง

